

Råstof-feberen skygger for store biologiske ressourcer i Grønland

Af Aviaja Lyberth Hauptmann,

24. februar 2013 kl. 17:31

Fra ing.dk

Grønlandsbloggen

I februar 2013 foregik den 6. *internationale Marine Bioprospecting Conference* i Tromsø, og som deltager blev man mindet om de uendelig mange anvendelsesmuligheder, der er for helt almindelige såvel som ganske underlige komponenter fra naturen.

Lige fra det dybeste hav til mulden i vores baghave gemmer på værdifulde værktøjer til madproduktion, kosmetiske produkter og bæredygtig energiudvinding, for blot at nævne nogle få eksempler.

Det gælder også den kolossale baghave, der er Grønland.

Potentialet i den grønlandske baghave er stort. Ikke bare er Grønland enormt, men et land med et ekstremt klima skaber potentiale for meget diverse bioteknologiske værktøjer fundet i naturen. Samtidig er kolde miljøer i fokus, da det er ophav til eksempelvis enzymer, der fungerer i kolde processer, som sparer energi og er mere miljøvenlige.

Grønland var ikke repræsenteret på konferencen, på trods af at den foregår i nabolaget, og at temaet for konferencen *Marine Bioprospecting*, vedrører en række erhverv, som allerede findes i Grønland, bl.a. fiskeri, brug af affaldsprodukter fra fiskeri og udnyttelse af alger.

Lige nu drejer snakken om Grønland sig om råstoffer. Emner der skaber stor interesse både pga. mængden af penge involveret, de håndgribelige og farlige risici man jonglerer med og ikke mindst de sociale implikationer, disse store projekter kan medføre. Det er selvfølgelig spændende at følge med i historien om milliard-projekter, som involverer radioaktive stoffer, risikerer at ende i naturkatastrofer og måske erstatter den grønlandske population med kinesere.

En god fortælling om de muligheder der er i biologiske ressourcer, som er i overensstemmelse med bæredygtig udvikling på grønlandske præmisser, har svært ved at konkurrere med en sådan katastrofeforetælling, både i de danske medier og i grønlandsk politik.

Men det er en fortælling, der må videregives. For der er ganske simpelt for mange gode grunde til at lytte.

Grønland er i dag bygget på fisk og bloktilskud, hvilket, som stort set det eneste, er noget alle kan blive enige om, ikke er holdbart i længden.

Der kan ikke være tvivl om, at hvis Grønland skal slippe bloktilskuddet og have en større uafhængighed af Danmark eller ligefrem selvstændighed, så skal der penge i kassen, rigtig mange af dem. Derfor må man, hvis man ønsker et mere uafhængigt Grønland, acceptere præmisserne af de industrier, der giver så voldsomme afkast.

Men penge er ikke nok til at udvikle et samfund, og slet ikke hvis pengene skabes af udefrakommende og kun involverer en forsvindende lille del af samfundets egne borgere. Samtidig drejer udviklingen af Grønland sig ikke kun om større uafhængighed af Danmark. Man kommer ikke nødvendigvis fremad, bare fordi man bevæger sig væk fra noget.

Udviklingen af Grønland bør i høj grad også handle om at udvikle folket og kulturen integreret med økonomisk fremgang.

Grønlands folk og kultur er og har altid været baseret på naturen, og det er den største del af vores identitet, og vores styrke både set indefra i form af vores identitetsfølelse, men også udefra som et stærkt brand af vores smukke og fascinerende land.

Og netop derfor er det for mig at se uhyre oplagt, at Grønland også udvikler sig på basis af biologiske ressourcer, på en først og fremmest bæredygtig men også fremsynet og visionær måde, som er det man bl.a. finder inspiration til på bioprospecting konferencer. Industri baseret på biologiske teknologier er i fin overensstemmelse med den grønlandske ånd og ønsket om at bevare den grønlandske natur. Samtidig er det en årsag for unge grønlændere til at uddanne sig og være med til udviklingen af Grønland. En visionær udvikling med længere skridt end blot uafhængighed.

Som det er lige nu, er der desværre ikke ressourcer i Selvstyret til at håndtere så diverse områder som råstoffer og biologiske ressourcer. Det er en naturlig konsekvens af, at det grønlandske samfund består af blot et halvt hundredetusind mennesker. Manglen på håndtering betyder, at der i dag ikke er givet tilladelse til udnyttelse af bl.a. genetiske ressourcer fra Grønland, fordi man ikke kan håndtere opgaven med at vurdere en sådan tilladelse. Af samme grund er industrien ikke længere interesseret i at støtte forskning i genetiske ressourcer (eksempelvis enzymer) fra Grønland, da der ikke lader til at være udsigt til at kunne tjene penge på det uden en kommerciel tilladelse.

Og selvom det ikke kan måle sig med naturkatastrofer og kinesisk invasion, så er det katastrofalt fordi Grønland i dag, og for hver dag der går, sakker længere og længere bagud i ræset om kommerciel udnyttelse af biologiske ressourcer. Lande som Norge arbejder hårdt for at være først i konkurrencen om naturens skatte, skatte som i høj grad ligeså godt kunne findes i Grønland.

Når nu Grønland ikke har ressourcerne, det kræver at opgradere administrationen til at kunne håndtere biologiske ressourcer, men har et stort potentiale, og når nu lande som f.eks. Norge har opbygget viden på området og investerer i udviklingen af denne type industri, ville det så ikke være lige til højrebøjet at lave et samarbejde, som kan være til gavn for alle og styrke Nordens samlede bioteknologiske erhverv?

Og det var lige præcis det, som var pointen i den afsluttende tale på den 6. *internationale Marine Bioprospecting Conference*, der blev givet med stor passion og engagement af professor og campusleder Lene Lange fra Aalborg Universitet.

Talen blev indledt med en opfordring til Norge om, at supplere deres olieindustri med udviklingen af bæredygtige initiativer som f.eks. teknologier til brug i genanvendelse af affaldsprodukter, *the zero-waste society* var termerne, der blev brugt. Bæredygtige initiativer, som ikke kun fokuserer på profit og teknologisk udvikling, men som også inkluderer samfundet og dets udvikling, *social inclusiveness*. Et glimrende forslag, som Grønland har mulighed for at tage til vurdering allerede i opstartsfasen af deres potentielle råstof erhverv.

Og det er ikke blot buzz words og gode intentioner, det er baggrunden for planer om udviklingen af fremtidens EU Bioeconomy. Planer for udvikling hvor bæredygtighed inkluderes på mange niveauer, bl.a. også på det samfundsmæssige niveau ved at lade en essentiel del af udviklingen foregå i udkantsområderne, så man inkluderer især de dele af samfundet, hvor udviklingen er gået i stå. Jeg kan næsten ikke forestille mig et land, som vil have mere gavn af denne form for tankegang, end Grønland.

En opfordring, som med glæde hermed gives videre til Grønland.